C/2025/3977

20.8.2025

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 8 juli 2025

om Tjeckiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

(C/2025/3977)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för den ekonomiska styrningen som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar, samt till att förebygga alltför stora offentliga underskott. Enligt förordningen ska rådet och kommissionen genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som fastställs i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap av finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([2]) i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att det offentliga underskottet minskas eller hålls kvar under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj/swe.

([2]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsfonder, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([3]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken gynnar faciliteten den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([4]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Tjeckien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella plan för återhämtning och resiliens för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 1 juni 2021 lämnade Tjeckien in sin nationella plan för återhämtning och resiliens till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt planens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 8 september 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan ([5]), som ändrades den 16 oktober 2023 enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([6]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Tjeckien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste tidigare uppnådda delmål och mål för samma reform eller investering förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Tjeckiens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan ([7]). Planen, som omfattar perioden 2025–2028, lämnades in i enlighet med artikel 11 och artikel 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263. Den visar en finanspolitisk anpassning över fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Tjeckien inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([8]) den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft och iii) säkerhet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja startupföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen utarbetat en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 11047/21 INIT; ST 11047/21 ADD 1).

([6]) Rådets genomförandebeslut av den 16 oktober 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 13383/23 INIT; ST 13383/23 ADD 1).

([7]) Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Tjeckiens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan (EUT C/2025/666, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/666/oj).

([8]) Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj/swe).

som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv och konkurrenskraftsfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka säkerheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är alltjämt lika relevanta för bedömningen av de planer för återhämtning och resiliens som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktigaste ekonomisk-politiska utmaningarna som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i planerna för återhämtning och resiliens, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Tjeckien. Rapporten innehöll en bedömning av Tjeckiens framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Tjeckiens genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Tjeckien står inför. I landsrapporten bedömdes också Tjeckiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(11) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Tjeckien: 4,5 % år 2025, 2,5 % år 2026, 2,6 % år 2027 och 2,9 % år 2028, vilket motsvarar en maximal kumulativ ökningstakt som med 2023 som basår har beräknats till 10,1 % år 2025, 12,9 % år 2026, 15,8 % år 2027 och 19,2 % år 2028. Den 30 april 2025 lämnade Tjeckien in sin årliga lägesrapport ([9]) om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Tjeckiens halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts för att uppfylla planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har rekommenderat en aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten på ett samordnat sätt till stöd för EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna. Detta förslag togs emot positivt av Europeiska rådet den 6 mars 2025. På Tjeckiens begäran den 22 maj 2025 antog rådet den den 8 juli 2025, på rekommendation av kommissionen, en rekommendation som gör det möjligt för Tjeckien att avvika från och överskrida de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter ([10]).

(13) På grundval av uppgifter som validerats av Eurostat ([11]) minskade Tjeckiens offentliga underskott från 3,8 % av BNP 2023 till 2,2 % 2024, medan den offentliga skulden steg från 42,5 % av BNP i slutet av 2023 till 43,6 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 0,0 % under 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Tjeckien nettoutgiftsökningen 2024 till 2,8 %. Kommissionen uppskattar att nettoutgiftsökningen var lägre än i den årliga lägesrapporten. Skillnaden mellan kommissionens

([9]) De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på följande webbplats: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

([10]) Rådets rekommendation av den 8 juli 2025 om tillåtelse för Tjeckien att avvika från de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet fastställt i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 (aktivering av den nationella undantagsklausulen) (EUT C, C/2025/3962, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3962/oj).

([11]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

beräkningar och de nationella myndigheternas beräkningar beror på att kommissionens registrering av engångsutgifter för 2023 skapade en högre grund för 2024 och på inverkan av diskretionära åtgärder på inkomstsidan som följer av skillnader i Tjeckiens och kommissionens metod. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([12]), som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, kontraktiv med 2,4 % av BNP under 2024.

(14) Enligt den årliga lägesrapporten förutses det i det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Tjeckiens budgetprognoser att BNP i fasta priser ökar med 2,0 % 2025, medan HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,3 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 1,9 % 2025 och 2,1 % 2026, och HIKP-inflationen ligga på 2,2 % 2025 och 2,0 % 2026.

(15) Enligt den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga underskottet ligga kvar på 2,2 % av BNP 2025 medan den offentliga skulden i förhållande till BNP beräknas öka till 44,5 % i slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 3,3 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 väntas ett offentligt underskott på 2,3 % av BNP 2025. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 4,0 % 2025. Att prognoserna för nettoutgiftsökningen är högre än i den årliga lägesrapporten beror på kommissionens lägre prognos för nationell medfinansiering av EU-program 2025 och kommissionens lägre registrering av engångsutgifter 2025. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara i stort sett neutral 2025. Den offentliga skulden i förhållande till BNP förväntas öka till 44,5 % i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst det negativa saldot i balansräkningen, som delvis uppvägs av den nominella tillväxten i BNP.

(16) Offentliga utgifter som uppgår till 0,6 % av BNP förväntas finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens under 2025, jämfört med 0,4 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Tjeckiens saldo i de offentliga finanserna och skuldsättning.

(17) De offentliga försvarsutgifterna i Tjeckien uppgick till 0,9 % av BNP 2021, 1,0 % av BNP 2022 och 1,2 % av BNP 2023 ([13]). Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas försvarsutgifterna uppgå till 1,3 % av BNP både 2024 och 2025. Detta motsvarar en ökning med 0,4 procentenheter av BNP jämfört med 2021. Den period under vilken den nationella undantagsklausulen aktiveras (2025–2028) gör det möjligt för Tjeckien att omfördela de offentliga utgifterna eller öka de offentliga inkomsterna så att varaktigt högre försvarsutgifter inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt.

(18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Tjeckien öka med 4,0 % 2025 och 4,0 % sammantaget för 2024 och 2025. På grundval av kommissionens vårprognos 2025 beräknas Tjeckiens nettoutgiftsökning 2025 ligga under den rekommenderade maximala ökningstakten, såväl på årsbasis som vid en samlad bedömning av 2024 och 2025.

(19) Den årliga lägesrapporten innehåller inga budgetprognoser för tiden efter 2025. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen väntas enligt kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 2,2 % av BNP 2026. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 4,8 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara i stort sett neutral 2026. Enligt kommissionens prognoser förväntas den offentliga skulden i förhållande till BNP öka till 45,4 % i slutet av 2026. Ökningen av skuldkvoten 2026 återspeglar främst det negativa saldot i balansräkningen, som delvis uppvägs av den nominella tillväxten i BNP.

([12]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från finanspolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

([13]) Eurostat, ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog). På grund av metodologiska skillnader mellan Cofog- och Nato-definitionerna kan de utgifter som baseras på Cofog-definitionen skilja sig från de utgifter som baseras på Nato-definitionen.

Viktiga politiska utmaningar

(20) Skatte- och förmånssystemet är mycket betungande för låginkomsttagare. Låginkomsttagare får ofta små eller inga ekonomiska fördelar av att arbeta på grund av höga hälso- och sjukvårdsavgifter och sociala avgifter (som inte är avdragsgilla) och förmåner som minskar när inkomsten ökar. För ensamstående arbetstagare med 50 % av genomsnittslönen och utan barn har Tjeckien en av de högsta skattekilarna – dvs. skillnaden mellan arbetstagarnas nettolön och arbetsgivarnas kostnader för dem – i EU, och den har fortsatt att stiga i över tio år. I Tjeckien ligger bidrags- och arbetslöshetsfällorna (skattebördan för personer som tar sig in på arbetsmarknaden) över EU-genomsnittet, vilket avskräcker låginkomsttagare och deltidsanställda från att arbeta. En anpassning av beskattningen på arbete för att minska bördan för låginkomsttagare skulle få fler personer från dessa hushåll att ta sig in på arbetsmarknaden, även från informella eller otrygga arbetsformer till formella standardanställningar. Genom att kombinera detta med en ökad användning av underutnyttjade instrument för miljö- och fastighetsbeskattning skulle skattesystemet bli mer tillväxtvänligt.

(21) Tjeckiens totala skatteintäkter i förhållande till BNP var betydligt lägre än EU-genomsnittet 2023 (34 % jämfört med EU-genomsnittet på 39 %). Att utvidga andelen skatter som är mindre skadliga för tillväxten är ett alternativ för att stödja ekonomisk tillväxt och finanspolitisk hållbarhet. De återkommande fastighetsskatterna är bland de skatter som är minst skadliga för tillväxten, men intäkterna från den återkommande fastighetsbeskattningen är mycket låga, på 0,2 % av BNP (jämfört med EU-genomsnittet på 0,9 % av BNP 2023). Trots den smärre ökningen av den återkommande fastighetsskatten 2024 och under de kommande åren som en andel av BNP baseras systemet för fastighetsbeskattning för byggnader och enheter fortfarande på fastighetens storlek, vilket leder till en ojämlik beskattning av fastigheter av samma värde och till att beskattningen inte utvecklas i linje med fastigheternas värde. Att införa ett system för fastighetsbeskattning som baseras på fastighetens värde anpassat till marknadsvärdet skulle göra det möjligt för Tjeckien att regelbundet uppdatera fastigheternas värde. Tillsammans med åtgärder för att skydda låginkomsthushåll skulle detta öka skatteeffektiviteten genom att motverka stigande fastighetspriser och se till att bostadsbeståndet används på ett så produktivt sätt som möjligt. Detta skulle i sin tur förbättra situationen vad gäller bostäder till överkomlig kostnad och människors möjlighet att flytta på grund av arbetet, vilket skulle stödja ekonomisk tillväxt och ytterligare öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter. Under 2024 höjdes fastighetsskattesatserna med i genomsnitt cirka 80 %. Dessutom utökades möjligheten för kommunerna att justera skatteintäkterna genom tillämpning av koefficienter och indexering av skattesatserna i förhållande till inflationen, i stället för till förändringar av fastighetsvärdena.

(22) Tjeckiens strukturella budgetsaldo har minskat från en ställning nära balans i genomsnitt 2014–2019 till - 1,7 % 2024. Detta berodde på permanenta åtgärder som sänkt inkomstskatt för privatpersoner och ökade pensions- och försvarsutgifter, som inte finansierades genom motsvarande inkomstökning. Tjeckien antog lagstiftningsreformer 2023 och 2024 för att ta itu med den långvariga landsspecifika rekommendationen om pensioner. Reformerna medför att den lagstadgade pensionsåldern höjs till 67 år fram till 2056, ökningen av nybeviljade pensioner bromsas, den maximala varaktigheten för förtidspensionering förkortas och villkoren för förtidspensionering skärps. Dessa åtgärder förväntas höja den faktiska pensionsåldern och begränsa ökningen av de offentliga pensionsutgifterna på lång sikt med 1,9 procentenheter av BNP ([14]). Ett fullständigt genomförande av de nyligen antagna pensionsreformerna skulle bidra till att minska det åldersrelaterade utgiftstrycket och de därav följande riskerna för den finanspolitiska hållbarheten.

(23) Riskerna för den finanspolitiska hållbarheten kvarstår. Från och med 2025 har pensionärer som arbetar rätt till lägre socialförsäkringsavgifter. Riskerna för den finanspolitiska hållbarheten kan minskas ytterligare genom åtgärder för att stödja anställbarheten hos äldre arbetstagare som inte ansöker om ålderspension, på grundval av en lämplig kostnads-nyttoanalys av vad som motiverar personer som är nära pensionen att arbeta längre.

(24) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar planen för återhämtning och resiliens ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att på ett effektivt sätt slutföra genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet

([14]) https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

REPowerEU-kapitlet, för att stärka Tjeckiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. I kommissionens meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026*, som antogs den 4 juni 2025, klargör man den tillämpliga tidsplanen för facilitetens slut och ger vägledning till medlemsstaterna för att maximera genomförandet senast den 31 augusti 2026, bland annat om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, fastställer vilka viktiga alternativ som bör övervägas när planerna ses över och betonar vikten av noggrann gemensam planering inför inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026. Tjeckien har redan gjort framsteg med att genomföra reformerna och investeringarna i sin plan för återhämtning och resiliens. För att fullgöra åtagandena i planen för återhämtning och resiliens senast i augusti 2026 är det viktigt att Tjeckien påskyndar genomförandet av reformer och investeringar genom att ta itu med relevanta utmaningar. Ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens hindras särskilt av den begränsade administrativa kapaciteten hos vissa av de verkställande organen. Detta är särskilt synligt på områden som kräver mer expertis, såsom den gröna och den digitala omställningen. Utnyttjandet begränsas också av den låga och ineffektiva användningen av finansieringsinstrument tillsammans med bidragsstöd som inte riktas i tillräcklig utsträckning. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av planen för återhämtning och resiliens.

(25) Genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Sammanhållningsfonden har påskyndats i Tjeckien. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att se till att dessa program genomförs snabbt, samtidigt som deras inverkan på fältet maximeras. Tjeckien vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten och samtidigt öka den sociala sammanhållningen. Samtidigt står Tjeckien fortfarande inför utmaningar, bland annat när det gäller att öka landets innovationspotential, bl.a. genom att investera i kritisk teknik och ta itu med det ökade trycket från bostadsbristen och obalansen på bostadsmarknaden samt kompetensbristen och kompetensglappet. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Tjeckien som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom kommissionens förslag som antogs den 1 april 2025 ([15]) förlängs tidsfristen för att lämna in en bedömning per program av resultatet av halvtidsöversynen för tiden efter den 31 mars 2025. Förslagen ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda genomförandet av programmen och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriterade områden i unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning, och till investeringar i kompetens inom prioriterade sektorer, samtidigt som fokus på personer i de mest utsatta situationerna bibehålls i ESF+-programmen.

(26) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk prioritering på EU-nivå genom att stärka EU:s konkurrenskraft. STEP genomförs genom elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Tjeckien kan använda dessa initiativ på ett optimalt sätt för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(27) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av planen för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder bör Tjeckien på ett ändamålsenligt sätt åtgärda kvarstående utmaningar i samband med utfasningen av fossila bränslen, den offentliga förvaltningen och färdigheter och utbildning.

(28) Tjeckien har inlett genomgripande reformer av den offentliga förvaltningen, inklusive ändringar av lagen om offentlig förvaltning, för att förbättra funktionssätten både på nationell och på regional nivå, vilket har lett till begränsningar av tjänstgöringsperioden i högre befattningar och mer flexibel rekrytering. Systemutmaningar kvarstår dock när det gäller att locka till sig, behålla och få fram kompetenta yrkesutövare, särskilt när det gäller experter, chefer och it-utbildade. En fragmenterad personalförvaltning och jämförelsevis låga löner inom den offentliga sektorn undergräver den offentliga förvaltningens konkurrenskraft i egenskap av arbetsgivare. Reformernas potentiella effekter har inte övervakats tillräckligt, och det är svårt att spåra framstegen på grund av begränsade uppgifter. Att stärka den tjeckiska offentliga förvaltningens förmåga att locka till sig, behålla och få fram talanger är avgörande för att öka tjänsternas ändamålsenlighet och kvalitet och i sin tur främja konkurrenskraften och den ekonomiska utvecklingen.

(29) Även om resultaten inom den offentliga sektorn har hållits relativt stabila, finns det fortsättningsvis brister i fråga om strategisk planering, samordning mellan avdelningar och evidensbaserat beslutsfattande som påverkar politikens kvalitet och enhetlighet. Avsaknaden av en övergripande ram för planeringen av långsiktiga investeringar undergräver genomförandet av politiken och politiska genomslag. Att stärka den strategiska styrningen och minska flaskhalsarna vid olika avdelningar skulle förbättra politikens samstämmighet och resultat.

([15]) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM(2025) 123 final.

(30) Enligt konkurrenskraftskompassen måste alla EU-institutioner och nationella och lokala myndigheter göra en kraftansträngning för att skapa enklare regler och påskynda de administrativa förfarandena. Kommissionen har satt upp ambitiösa mål för att minska den administrativa bördan, med minst 25 % och minst 35 % för små och medelstora företag, och skapat nya verktyg för att uppnå dessa mål, bland annat ett systematiskt stresstest av EU-lagstiftningen och en förstärkt dialog med berörda parter. För att dessa mål ska uppnås måste Tjeckien också vidta åtgärder. Av företagen anser 72 % att komplexa administrativa förfaranden är ett problem när de bedriver verksamhet i Tjeckien ([16]).

(31) Utmaningar kvarstår när det gäller den offentliga förvaltningens genomförandekapacitet. Förfaranden som fysisk planering är fortfarande komplexa och tar lång tid, vilket har blivit ett stort hinder för affärsklimatet, konkurrenskraften och den ekonomiska utvecklingen. Dessa utmaningar är den främsta anledningen till att Tjeckien hade det sjunde minsta byggområdet per person sett till utfärdade tillstånd i EU 2023. De står i vägen för företag eftersom de leder till att kommersiella byggprojekt försenas och projektkostnaderna ökar, utbyggnaden av digital höghastighetsinfrastruktur fördröjs, energikostnaderna ökar på grund av en långsam modernisering av energiinfrastrukturen och arbetskraftens rörlighet minskar på grund av otillräckligt utbud av bostäder till rimlig kostnad. Bristen på bostäder till rimlig kostnad förvärras ytterligare av bristfälliga skatteincitament, som inte uppmuntrar markanvändning och som subventionerar bostadsköp snarare än byggnation samt prioriterar korttidsuthyrning framför långtidsuthyrning. Reglerna för fysisk planering är särskilt betungande i stora städer, där det kan ta mer än tio år att uppdatera stadsplanen. Reformer behövs för att påskynda förfarandet, särskilt genom att se över befogenheterna och skilja mellan små och stora byggnadsområden när det gäller planeringskrav. Sådana åtgärder skulle i hög grad kunna effektivisera byggprojekten i städer och öka anpassningsförmågan. När det gäller tillstånd har framsteg gjorts i fråga om den rättsliga ramen och i viss utsträckning avseende digitaliseringen, men inga positiva effekter kan ses i praktiken. En fortsatt förbättring av digitaliseringen samt av kapaciteten och ledningen vid stadsbyggnadskontoren skulle kunna bidra till att påskynda processen.

(32) Tjeckiens fragmenterade kommunala styrning är mycket utmanande för konkurrenskraften genom att den begränsar den administrativa effektiviteten och den ändamålsenliga användningen av EU-fonder, särskilt bland små kommuner och lokala intressenter. Även om en ny rättslig ram för sammanslutningar av kommuner innebär vissa möjligheter att tillhandahålla gemensamma tjänster och personal, har användningen varit mycket begränsad. Genom att stärka samarbetet mellan kommunerna, inbegripet genom att stärka användningen av den nya rättsliga ramen för sammanslutningar av kommuner, professionalisera upphandlingsmetoderna och ge stödmottagarna mer stöd (genom projektledare, gemensamma tjänsteplattformar och vägledning) skulle man kunna öka den lokala förvaltningens kapacitet och ändamålsenlighet och stärka den regionala sammanhållningen.

(33) Tjeckien har outnyttjad potential när det gäller att öka konkurrenskraften, inte minst i strukturellt missgynnade regioner. Förlusterna av konkurrenskraft har varit särskilt synliga i strukturellt missgynnade regioner (Karlovarský, Ústecký och Moravskoslezský), vilket framgår av nettoutflödet av ungdomar. Det saknas ändamålsenligt stöd för att bygga upp den administrativa kapaciteten i dessa regioner.

(34) Hushållen i Tjeckien sparar mer än EU-genomsnittet: kontanter och insättningar står för 42,7 % av hushållens tillgångar, vilket är högre än EU-genomsnittet. Att mobilisera dessa tillgångar för att finansiera den välbehövliga processen för att fasa ut fossila bränslen och digitalisera ekonomin skulle kunna frigöra ytterligare finansiering till företag vars huvudsakliga finansieringskällor är intern företagsfinansiering och bankutlåning. En ökning av den nuvarande andelen (på 6,6 %) noterade aktier och obligationer i blandningen av källorna till företagsfinansiering skulle avsevärt kunna öka Tjeckiens konkurrenskraft och minska inflationens påverkan på hushållens besparingar.

(35) Att dra nytta av offentliga medel är fortfarande avgörande för att mobilisera privat finansiering till stöd för konkurrenskraften. Tjeckien utnyttjar fortsättningsvis endast i låg grad finansieringsinstrument, t.ex. revolverande instrument som får stöd från sammanhållningsfonderna (2,36 % jämfört med EU-genomsnittet på 9 %). Erfarenheterna från genomförandet av finansieringsinstrument inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens visar dessutom att det finns ett betydande utrymme för att förbättra och utöka användningen av dessa instrument för att ge incitament till privata investeringar i den tjeckiska ekonomin och stödja övergången från bidragsstöd. Den nationella utvecklingsbanken når dock inte upp till sin fulla potential i verksamheten, och den uppvisar begränsad effekt jämfört med jämförbara EU-länder och otillräcklig administrativ kapacitet. Att stärka den nationella utvecklingsbanken skulle bidra till att frigöra dess potential att ta itu med marknadsmisslyckanden och bristen på riskkapital för att främja innovation, utan att tränga ut privata finansinstitut.

([16]) *"Businesses" attitudes towards corruption in the EU*, Eurobarometerrapport från april 2024.

(36) Stödet till ekosystemet för avknoppning och nyetablering av företag, inbegripet skapande, uppstart och expansion av företag, är fortfarande avgörande för att påskynda tillväxten och innovationen. Utmaningarna för startupföretag kvarstår på grund av svårigheterna att säkra finansiering, bristen på kvalificerad arbetskraft och den komplexa byråkratin. Tjeckiska företag fortsätter att nämna att de komplexa administrativa processerna är ett stort hinder för att bedriva verksamhet (72 % jämfört med EU-genomsnittet på 66 %), och detta inkluderar startupföretag som inte använder sig av personaloptioner eftersom ramen inte återspeglar företagens verkliga behov. För att göra innovativa tjeckiska företag mer attraktiva och konkurrenskraftiga skulle det vara bra att öka stödet för startupföretag och avknoppade företag genom att frigöra finansiering, stärka deras förmåga att locka till sig kvalificerade arbetstagare och minska deras administrativa börda, särskilt genom att optimera ramen för personaloptioner.

(37) Tjeckiens innovationsresultat hålls fortfarande tillbaka av en ineffektiv överföring av teknik och kunskap och av svaga kopplingar mellan den akademiska världen och näringslivet. De offentliga utgifterna för forskning och utveckling som finansieras av företag ligger fortfarande på ungefär hälften av EU-genomsnittet (0,024 % av BNP, jämfört med EU-genomsnittet på 0,050 %) och har nyligen sjunkit, vilket visar den låga graden av och incitamenten för samarbete mellan den akademiska världen och näringslivet. Detta väger tungt mot överföringen av forskningsresultat till ekonomin och begränsar Tjeckiens innovationskapacitet. Detta framgår till exempel av den låga andelen patentansökningar, som ligger under EU-genomsnittet (antalet patentansökningar som lämnats in inom ramen för konventionen om patentsamarbete uppgick till 0,7 per miljard euro BNP 2022 jämfört med EU-genomsnittet på 2,8). Åtgärder för att förbättra och stärka tekniköverföringen i Tjeckien på strukturell nivå, särskilt för att effektivisera tekniköverföringen och underlätta skapandet av avknoppningar, skulle kunna bidra till att hantera denna utmaning.

(38) Det är möjligt att förbättra hur det offentliga stödet till innovativa företag organiseras. Endast en tredjedel av de företag som konsekvent ägnar sig åt FoU använder sig av indirekt offentligt stöd i form av skatteincitament för FoU, och ännu färre små och unga företag utnyttjar incitamenten. Åtgärder för att förbättra detta bör kombineras med åtgärder för att göra FoU-skatteavdraget mer attraktivt för företag och för att minska byråkratin.

(39) Sedan Rysslands invasion av Ukraina inleddes har Tjeckien tagit itu med det kraftiga beroendet av import av fossila bränslen från Ryssland genom att diversifiera försörjningen av naturgas. Tjeckien är dock fortfarande kraftigt beroende av importerade fossila bränslen, och kol, olja och gas stod för 28,7 %, 25 % respektive 15 % av landets energimix 2023. Dessutom står transportsektorn för den största andelen av den slutliga energianvändningen (30,9 % av den totala energianvändningen), följt av hushållen (28,2 %) och industrin (26,2 %). Landets stora beroende av dessa bränslen utsätter det för prisvolatilitet, vilket får betydande negativa effekter för hushållen och energiintensiv industri. För att minska beroendet av fossila bränslen är det viktigt att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, med särskilt fokus på storskaliga förnybara energikällor. Det är också viktigt att påskynda investeringar i utfasningen av fossila bränslen i uppvärmnings- och industrisektorerna.

(40) Tjeckien har reformerat den rättsliga ram som styr utbyggnaden av förnybara energikällor, men det krävs ytterligare incitament och betydande investeringar för att skapa stabilitet och förutsägbarhet på marknaden. Detta skulle också locka till sig ytterligare privata investeringar i förnybar energi. Auktioner för förnybar energi och användningen av energiköpsavtal är fortfarande mycket begränsade i Tjeckien, och det första företagsavtalet ingicks 2021. Inledandet av energiauktioner och utvecklingen av långsiktiga avtal skulle kunna göra det möjligt för större projekt för förnybar energi att växa bortom traditionella stödsystem och även skapa möjligheter för energiintensiva industrier att fasa ut fossila bränslen.

(41) Den begränsade kapaciteten i Tjeckiens distributionsnät och behovet av att uppgradera nätet fortsätter att hämma den snabba utbyggnaden och investeringstakten när det gäller förnybara energikällor. Även om Tjeckien nyligen har antagit reformer som syftar till att förkorta anslutningsköerna och öka insynen ligger investeringarna fortfarande under den nivå som behövs för att säkerställa anslutning av nya förnybara energikällor, ökad elektrifiering och utveckling av hållbar mobilitet, och under den nivå som behövs för att förbättra fossilfria flexibilitetstjänster, som energilagringssystem och utvecklingen av smarta mätare. Eldatacentret har inlett åtgärder för energidelning. Genomförandet av den sista fasen, som möjliggör tillhandahållandet av flexibilitetstjänster, dras dock med förseningar.

(42) Tjeckiens energiintensitet är en av de högsta i EU, vilket innebär att landet även skulle gynnas av att öka energibesparingarna genom att satsa på totalrenovering. Trots de nuvarande stödprogrammen för renovering är den slutliga energianvändningen i byggnader fortfarande hög, särskilt i offentliga byggnader. Detta beror delvis på det höga elpriset i förhållande till gaspriset, vilket uppmuntrar användningen av gas för uppvärmning och motverkar en

omställning till värmepumpar och elektrifiering. Att intensifiera åtgärderna för att minska koldioxidutsläppen inom uppvärmningssektorn och ge stöd till förnybar uppvärmning och kylning skulle uppmuntra produktionen av ren teknik i Tjeckien (t.ex. värmepumpar). Användningen av innovativa finansieringsinstrument, såsom energiprestandaavtal, skulle kunna påskynda den långsamma renoveringen av offentliga byggnader och stödja Tjeckiens åtgärder för att uppnå målet att minska energianvändningen i byggnader med 8 % fram till 2030 jämfört med 2020 års nivåer.

(43) Konkurrenskraften och produktiviteten begränsas av bristen på arbetskraft. Tjeckien skulle kunna öka sysselsättningsgraden för kvinnor med små barn, med tanke på att förvärvsfrekvensen bland kvinnor är låg flera år efter att de har fått barn. Även om 2024 års skatteavdrag för den inaktiva föräldern begränsades till personer som tar hand om barn upp till 3 år, avskräcker skatte- och bidragssystemet fortfarande låginkomsttagare, särskilt mödrar, från att börja arbeta igen. Höga avdragsrätter för makar som inte arbetar och familjeförmåner som uppmuntrar föräldern med lägst inkomst att ta långa ledighetsperioder avskräcker föräldrar, särskilt mödrar, från att arbeta eller söka arbete. Beskattningen av inkomster för den andra inkomsttagaren låg över EU-genomsnittet 2023 och över skattekilen för ensamstående personer med samma lönenivå. Att uppmuntra den förälder som tjänar minst att arbeta eller söka arbete skulle också medföra större intäkter till de sociala trygghetsfonderna och de offentliga finanserna överlag.

(44) Andelen kvinnor på arbetsmarknaden, särskilt kvinnor med små barn, begränsas också av bristen på förskoleverksamhet och barnomsorg samt på långvarig vård och omsorg. Föräldrar till barn under fyra år har svårt att hitta barnomsorg, och därför saknar den förälder som tjänar minst incitament för att arbeta. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män i åldrarna 25–34 år var 36,1 procentenheter 2024 (jämfört med EU-genomsnittet på 25,2 procentenheter), vilket motsvarar nästan 67 000 färre kvinnor i arbete än om skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män skulle vara samma i Tjeckien som EU-genomsnittet.

(45) Bristen på arbetstagare och kompetensglappet är fortfarande en akut utmaning som hämmar den tjeckiska ekonomins konkurrenskraft. Dessa utmaningar skulle kunna hanteras genom att man underlättar övergångar från ett arbete till ett annat, inbegripet åtgärder för att öka tillgången till bostäder till rimlig kostnad eller reformer av reglerade yrken för att minska de stora hindren för yrkescertifiering. Dessutom har Tjeckien tagit emot EU:s största tillströmning per person av fördrivna personer från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd. Över 50 % av alla fördrivna ukrainare arbetar med mindre kvalificerade arbeten jämfört med deras arbete i Ukraina, och språket uppges vara ett tydligt hinder. Dessutom nämnde omkring 30 % att erkännandet av kvalifikationer är ett hinder för att få ett bättre arbete. Att förenkla förfarandet för erkännande av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper, inklusive fördrivna personer från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd, skulle kunna minska arbetskraftsbristen.

(46) Deltagandet i högre utbildning och andelen med högre utbildning minskar, vilket förvärrar bristen på kvalificerad arbetskraft. Andelen personer med högre utbildning bland 25–34-åringarna har minskat sedan 2021 och är den fjärde lägsta i EU (33,5 % jämfört med EU-genomsnittet på 44,2 %), långt från EU:s mål på 45 %. Mellan 2016 och 2021 minskade antalet studenter med 11,6 %, och andelen som avbryter studierna är konsekvent hög.

(47) Den stora andelen som avbryter studierna, särskilt inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM-ämnena), och det faktum att antalet studenter på STEM-programmen har minskat sedan 2017 visar att det finns systemutmaningar. År 2022 tog endast 11,9 kvinnor av 1 000 personer i åldern 20–29 år en examen inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, vilket är under EU-genomsnittet på 15,1. Bristen på tillräcklig karriärvägledning och ekonomiskt stöd till studenter är en av anledningarna bakom den höga andelen som avbryter studierna vid tjeckiska högre utbildningsanstalter.

(48) Tjeckien har brist på allmänna gymnasieskolor, och det finns begränsade möjligheter för studenter att röra sig mellan allmänna och specialiserade utbildningsvägar, vilket begränsar deras möjligheter att lyckas fullfölja en högre utbildning. Även om studenternas intresse för högre utbildning har ökat kraftigt under de senaste 30 åren har antalet allmänna gymnasieskolor inte hållit jämna steg med efterfrågan. Bristen på allmänna gymnasieskolor tvingar eleverna att skriva in sig på mindre konkurrenskraftiga yrkesskolor, vilket leder till tidig specialisering. Även om två av tre personer som slutför en yrkesutbildning skriver in sig på en högre utbildning är antalet utexaminerade i allmänhet lägre, vilket bidrar till en konsekvent låg andel personer med högre utbildning. För att ta itu med dessa

utmaningar har Tjeckien nyligen tillkännagett åtgärder för att skapa nya vägar som kombinerar allmänna ämnen och yrkesämnen, och landet planerar att modernisera yrkesutbildningsprogrammen för att anpassa dem till arbetsmarknadens behov. För att förbereda studenter som har slutfört gymnasieutbildningen inför arbetsmarknaden och stödja deras övergång till högre utbildning skulle ytterligare förbättringar kunna inriktas på att i) utöka möjligheterna till arbetsplatsförlagt lärande, ii) underlätta övergången från skola till arbete, iii) förbättra elevernas möjligheter att röra sig mellan allmän och yrkesinriktad gymnasieutbildning, iv) öka gymnasieskolornas kapacitet och v) diversifiera och utöka tillgången till högre utbildning.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldhållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Efterleva de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rekommenderades av rådet den 21 januari 2025, men utnyttja möjligheten till högre försvarsutgifter inom ramen för den nationella undantagsklausulen. Minska skattebördan för låginkomsttagare. Öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter. Förbättra incitamenten för personer som är nära pensionen att fortsätta arbeta.

2. Påskynda genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet, mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för ett effektivt slutförande av reformer och investeringar enligt förordning (EU) 2021/241. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, Fonden för en rättvis omställning, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som anges i halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU-programmet och den europeiska plattformen för strategisk teknik för att förbättra konkurrenskraften.

3. Stärka den tjeckiska offentliga förvaltningens förmåga att locka till sig, behålla och få fram talanger, särskilt personer med analytisk kompetens, ledningsförmåga och it-kompetens. Stärka den strategiska styrningens kapacitet för att förbättra samstämmigheten mellan politikområdena. Förenkla stadsplaneringen och minska den administrativa bördan genom att förbättra digitaliseringen, kapaciteten och ledningen vid stadsbyggnadskontoren. Uppmuntra och förenkla samarbetet mellan kommunala förvaltningar. Ge stöd till administrativ kapacitetsuppbyggnad och rikta detta stöd till strukturellt missgynnade regioner.

4. Stärka kapitalmarknaderna, företagens tillgång till andra finansieringsformer än banklån och villkoren för sparande, investeringar och innovation genom att främja hushållens investeringar på kapitalmarknaderna och genom att göra befintliga långsiktiga sparprodukter mer ändamålsenliga när det gäller att mobilisera nya långsiktiga investeringar. Uppmuntra institutionella investerare att handla med noterade och onoterade aktier samt riskkapital och private equity. Öka användningen av finansieringsinstrument, bland annat genom att stärka den nationella utvecklingsbankens kapacitet att mobilisera privat finansiering för att främja konkurrenskraften och utfasningen av fossila bränslen i ekonomin. Stödja skapande av startupföretag och avknoppade företag, till exempel genom att förbättra lagstiftningen om aktieoptioner för de anställda. Främja innovation, bland annat genom att underlätta överföringen av teknik från den akademiska världen till näringslivet. Bättre utnyttja möjligheterna att med hjälp av FoU-skatteförmåner uppmuntra innovation inom den privata sektorn.

5. Minska beroendet av fossila bränslen, särskilt inom vägtransport, uppvärmning och elproduktion. Tillhandahålla ytterligare incitament för utbyggnaden av storskalig kapacitet för förnybar energi, särskilt genom att driva auktioner för förnybar energi och genom att främja användningen av långsiktiga energiköpsavtal. Öka investeringarna i elnäten för att förbättra den fossilfria flexibiliteten och göra det möjligt att elektrifiera transport- och industriprocesser. Säkerställa ett snabbt genomförande av eldatacentrets alla funktioner. Anta åtgärder för att minska energiförbrukningen och koldioxidintensiteten i byggnadssektorn, särskilt i det offentliga byggnadsbeståndet.

6. Sänka de negativa skatte- och bidragsincitament som avskräcker föräldrar från att återgå till arbetet och förbättra tillhandahållandet av barnomsorg och omsorgstjänster för att uppmuntra fler kvinnor att ta sig in på arbetsmarknaden. Stärka ekonomins konkurrenskraft och minska bristen på arbetskraft genom att ta itu med kompetensglapp, förenkla erkännandet av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper. Förbättra utbildningsresultaten genom att öka deltagandet i högre utbildning, minska andelen som avbryter studierna

och tillhandahålla mer stöd till studenter. Öka antalet studenter och utexaminerade inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, särskilt kvinnor. Utöka tillgången till allmän gymnasieutbildning, möjliggöra övergångar mellan allmän utbildning och yrkesutbildning och tillhandahålla mer stöd till mindre gynnade skolor och elever, inklusive romer.

Utfärdad i Bryssel den 8 juli 2025.

På rådets vägnar

S. LOSE

Ordförande